

pkky.fi

Pohjois-Karjalan
aikuisopisto

POHJOIS-KARJALAN
AMMATTIKORKEAKOULU

ITÄ-SUOMEN YLIOPISTO
Koulutus- ja kehittämisspalvelu
Aducat

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Innovaatiomenetelmiä arjen työhön

Katja Väyrynen, P-K:n aikuisopisto

eOSMO- hanke

25.10.2011

Vipuvoimaa
EU:lta
2007-2013

Ideointimenetelmää valittaessa kannattaa huomioida seuraavat asiat:

- Osallistujaryhmän koko
- Käytävissä oleva aika
- Tila, jossa ideointi toteutetaan
- Voit tehdä oman sovelluksesi mistä tahansa menetelmästä.
- Käytipä mitä tahansa ideointimenetelmää, syntyneistä ideoista karsitaan parhaat ideat, jotka jatkavat joko jatkokehittelyyn tai suoraan toiminnan kuvaus- ja toteutusvaiheeseen.

Vipuvoimaa
EU:lta
2007-2013

Brainstorming ~aivoriihi:

Ajankäyttö ja osallistujien määrä:

- 5-15 minuuttia, 1-15 henkilöä

Välineet:

- Kyniä ja paperia

Ohjeet:

Ryhmän jäsenille kerrotaan kehittämistä tarvitseva asia. Valitaan kirjuri, jos ideoijia on useita. Ryhmän jäsenet (myös kirjuri) kertovat toisilleen kaikki mieleen tulevat asiat. Kaikki ideat kirjataan niitä karsimatta, koska periaatteena menetelmässä, että määrä tuottaa laatua. Tämän jälkeen ideat käydään läpi ryhmässä, niitä yhdistellään ja karsitaan.

Vipuvoimaa
EU:lta
2007-2013

Open space / ideakävely:

Ajankäyttö ja osallistujien määrä:

- 30-60 minuuttia, suurehkojen ryhmien kanssa ideoimiseen (esimerkiksi työyhteisöpäivissä)

Välineet:

- suuri tila, fläppipaperia, teippiä, kyniä

Ohjeet:

Ryhmän jäsenille kerrotaan kehittämistä tarvitseva asia. Ryhmän jäsenet kävelevät ympäri tilaa (ulkonakin voi siis toteuttaa) tai työskentelyhuonetta, jonka seiniin on kiinnitetty useita fläppipapereita. Ryhmän jäsenet kirjoittavat mieleensä tulleet ideat fläppipapereille. Liikkuminen helpottaa ideoiden tuottamista ja toisten kirjoittamat ideat antavat lähtökohtia uusille ideoille ja ideaketjuille. Harkinnan mukaan papereihin voidaan kirjata teema/ kysymys, joka ohjaa ideointia. Kävelyn jälkeen jokaisen fläppipaperin sisällöt käydään läpi. Ideoita voidaan yhdistellä tai karsia seuraavaa vaihetta varten. Mahdollisuuksien mukaan jokaiselle fläppipaperille voidaan nimetä kirjuri ja innostaja, joka itsekin osallistuu ideointiin.

Vipuvoimaa
EU:lta
2007-2013

6-3-5:

Ajankäyttö ja osallistujien määrä:

- 5-20 minuuttia, mutta aikaa voi antaa enemmänkin. Menetelmä sopii hyvin pienryhmätyöskentelyyn, mutta myös suuren ryhmän ideointiin.

Välineet:

- Kyniä, A4- paperia, kello

Ohjeet:

Menetelmä on saanut nimensä siitä, että kuusi henkilöä kirjaa kolme ideaa viidessä minuutissa tuottaen 108 idearaakiletta. Henkilöille annetaan kehittämistehtävä, minkä jälkeen jokainen osallistuja kirjaa paperiinsa kolme ideaa. Paperia tulisi vaihtaa kaikkien osallistujien kanssa, kuitenkin vähintään kolmesti. Paperien vaihtamisen jälkeen toisen henkilön kirjaamat ideat luetaan ja niiden pohjalta ideoidaan lisää tai niitä jatkokehitetään. Lopussa ideat esitellään ja tehdään nopea esikarsinta. Tämän jälkeen loput ideat jatkavat karsintavaiheeseen.

Vipuvoimaa
EU:lta
2007-2013

Helikopteri:

Ajankäyttö ja osallistujien määrä:

5-10 minuuttia ja keskusteluun 10 minuuttia. Menetelmä sopii nopeaan ideointiin ja erilaisten näkökulmien esiintuomiseksi.

Edellyttää ideoijalta heittäytymistä, stereotyyppioista luopumista sekä ”hulluttelua”.

Välineet:

- paperia, kyniä

Ohjeet:

Osallistujille valitaan erilaiset roolit, joihin ideoijat eläytyvät hetken ajan miettimällä, mikä ko. henkilölle on tärkeää ja tyypillistä jne. Tämän jälkeen ryhmän jäsenet ideoivat ratkaisuja kehittämishaasteeseen kyseisen roolin näkökulmasta. Syntyneet ideat kirjataan ja niistä keskustellaan. Lopuksi tehdään nopea esikarsinta, minkä jälkeen valitut ideat jatkavat karsintavaiheeseen.

Vipuvoimaa
EU:lta
2007-2013

Sattumasyöttö:

Ajankäyttö ja osallistujien määrä: 20-30 minuuttia, yksilö – ja pienryhmäideointiin

Välineet: kynä, paperia

Ohjeet: Kirjoita paperiin kehitettävä asia. Kirjoita sen viereen mikä tahansa ensimmäisenä mieleen tuleva sattumanvarainen sana, kuva tai esine. Synnytä uusia ideoita ja ratkaisuvaihtoehtoja sattumanvaraisen sanan, kuvan tai esineen ominaisuuksien, käyttötavan tms. avulla. Kirjaa ideat. Menetelmä toimii hyvin, kun ideoiden tuottaminen on jumiutunut, kun tarvitset nopeaa luovuutta tai kun tarvitset uusia tuote- tai palveluideoita. Lopussa ideat käydään läpi ja tehdään nopea esikarsinta. Valitut ideat jatkavat karsintavaiheeseen.

Vipuvoimaa
EU:lta
2007–2013

Seinätauluavorihi/metaplan:

Ajankäyttö ja osallistujien määrä: 30-60 minuuttia, suurehkon ryhmän ideointimenetelmäksi.

Välineet:

- tarramuistilappuja, kynät, seinäpintaa

Ohjeet:

Ryhmälle annetaan kehittämistehtävä. Jokainen osallistuja kirjoittaa ideoitaan muistilapulle, jotka laitetaan näkyville esimerkiksi seinälle. Laput järjestetään ja luokitellaan. Lapuissa mainittuja ideoita jatkokehitetään ja yhdistellään, minkä jälkeen yhdistellyt ideat jatkavat karsintavaiheeseen.

Vipuvoimaa
EU:lta
2007–2013

Kaukaiset ajatusmallit:

Ajankäyttö ja osallistujamäärä: 15-30 minuuttia

Nopeaan ideointiin, kun halutaan hakea hyvin erilaisten ominaisuuksien kautta ideoita.

Välineet:

- paperia, kyniä

Ohjeet:

Kirjoitetaan paperin toiselle laidalle mikä tahansa sana ja viereen 5-10 erilaista ominaisuutta tähän asiaan liittyen. Koetetaan löytää uusia ideoita valitun sana/asian/esineen ominaisuuksien kautta ja saada siten täsmentäviä ideasyötteitä kehitettävään asiaan. (esim. Kehitettävä asia : Viihtyisätyötila, jonka ideoinnissa apusanana käytetään autoa. Listataan autoon liittyviä ominaisuuksia -liikkuva, metallinen, pehmustettu, turvatyyny, musiikkia - voisivat tuottaa ideoina esim. helposti liikutettavat huonekalut, tilan, jossa on pieniä kaiuttimia eri puolilla musiikin kuuntelua varten, nojatuoli, jossa tyyny tms.)

Vipuvoimaa
EU:lta
2007-2013

Sharing cafe~yhteistoiminnallinen oppiminen:

Ajankäyttö ja osallistujamäärä: 45-60 minuuttia, keskustelevalle , suurelle osallistujajoukolle.

Välineet:

- paperia, kyniä, suurehko tila

Ohjeet:

Eriyisen hyvä menetelmä työyhteisön kehittämiseen liittyvissä teemoissa, joissa jokainen saa ja joutuu kertomaan idea-aihiot ryhmässään sekä yhdessä keskustelemaan yhteisestä aiheesta. Ideoidaan samankokoisissa pöytäryhmissä, kukin kirjaa ideat ylös omaan paperiinsa. Ryhmä hajaantuu ja muodostetaan uudet ryhmät siten, että kukin aiemman ryhmän jäsen on eri ryhmässä ja esittelee aiemmin ensimmäisessä ryhmässä syntyneet ideat uudessa ryhmässä. Jatkoideoitaan ja kirjataan. Ideat jatkavat karsintavaiheeseen.

Vipuvoimaa
EU:lta
2007-2013

Suunnitteluveturi: käyttäjälähtöisyyttä korostavaan ideointiin. Voidaan tehdä yhdessä käyttäjien kanssa

Ajankäyttö ja osallistujamäärä: 30-60 minuuttia ja etenkin silloin, kun mukana on palvelu/tuotteen käyttäjiä.

Tuote-/palveluidea on käyttäjien julkituoma **luonnostelma, josta käyvät ilmi kohderyhmä ja käyttäjäasiakkaan kaipaaman uuden tuotteen/palvelun ominaisuudet tai käyttötavat.**

Tuote-/palveluideaa kannattaa tahallaan liioitella, jotta toivotut ominaisuudet tulisivat selvemmin esiin.

Välineet:

- paperia, kyniä

Ohjeet:

Kirjataan kolme tai neljä suunnittelun tarvetta/tavoitetta. Nämä ilmaistaan muutamalla sanalla tai lauseella. Jatketaan ideointia halutulla nopealla menetelmällä. Tuotetut ideat ovat jo melko hyvin jalostuneita ja jatkavat karsintavaiheeseen.

Vipuvoimaa
EU:lta
2007-2013

Käyttäjäraati draiverina (sovellus):

Ajankäyttö ja osallistujamäärä: 60 minuuttia. Tämä menetelmä sopii käyttäjälähtöiseen ja kaikki osapuolet osallistuttavaan kehittämistyöhön. Se mahdollistaa myös tietynlaisten reunaehtojen asettamisen ja rajaa hieman ideointia. Menetelmänä ei toki kaikkein luovimman, mutta dialogisimman ja motivoivan.

Välineet:

- suuri paperi/ excel-tila, paperia, kynä, asiakkaita ja suurehko tila

Ohjeet:

.Ryhmä asiakkaista kertoo näkemyksensä siitä, millainen palvelu/tuotteen tulisi olla. Kriteerit kirjataan ylös taulukkoon. Palvelu/tuotteen valmistaja voi lisätä taulukkoon omat kriteerinsä. Tämän jälkeen ideointia jatketaan yhdessä sovittujen ajan siten, että palvelu/tuotteen valmistaja esittää erilaisia ratkaisuvaihtoehtoja ja käyttäjädraiverit eli käyttäjäraadin jäsenet jalostavat niitä. Kirjataan kaikki käyttäjäraadin kommentein jalostetut ideat. Sovittujen ajan jälkeen, karsitaan ja yhdistellään ideoista alussa annettujen kriteerien avulla paras ratkaisuvaihtoehto, josta laaditaan skenaario yhteistyössä käyttäjäraadin kanssa.

Vipuvoimaa
EU:lta
2007-2013

Tuplatiimi:

Ajankäyttö ja osallistujamäärä: 1- 2 tuntia. Tämä menetelmä sopii yhteisölliseen kehittämistyöhön .

Välineet: kynää ja paperia

Ohjeet:

Tuplatiimissä yhtä aihetta käsitellään ja tarkastellaan useista eri näkökulmista. Tavoitteena on löytää ratkaisuvaihtoehtoja avoimiin ongelmiin työskentelyn kuluessa.

Työvaiheet: - **Määrittely:** Mikä on käsiteltävä aihe tai ongelma?

- **Pohdinta:** Jokainen kirjoittaa yksin paperille 5-10 ajatusta tai ideaa.

- **Parityöskentely:** Valitaan parit ja he tutustuvat toistensa ehdotuksiin ja valitsevat niistä kolme parasta.

- **Esittely:** Parit laittavat ehdotuksensa seinälle ja esittelevät ne muille lyhyesti. Ei vielä kritisoida.

- **Parikeskustelu:** Parit keskustelevat seinällä olevista ehdotuksista ja valitsevat niistä kolme parasta. Parit merkitsevät ehdotuksensa (esimerkiksi tussilla).

- **Ääntenlaskenta:** Eniten ääniä saaneet ehdotukset valitaan jatkoon ja muut poistetaan seinältä.

- **Yhteinen keskustelu:** Jäljelle jääneet laput ryhmitellään aihepiireittäin ryhmän avustuksella. Ehdotuksista käydään keskustelu ja tarvittaessa äänestetään, jos os niiden määrää on vielä supistettava.

- Ideat jatkavat karsintavaiheeseen.

Vipuvoimaa
EU:lta
2007-2013

Kuusi ajatteluhattua:

Ajankäyttö ja osallistujamäärä: 30-45 minuuttia.

Välineet:

- Suuri tila, paperia seinille ja osallistujille, kynät, teippiä

Ohjeet:

Osallistujat kiertävät tilassa ja kirjaavat ajatuksiaan esim. seinäfläpeille. Fläpin yläreunassa on kirjattuna näkökulma, josta kehitettävää asiaa tulisi tarkastella. Toinen tapa fläpittömaan menetelmän käyttöön on myös jakaa värit/näkökulmat valmiiksi eri henkilöille ja jatkaa brainstorming menetelmän avulla siten, että ideoita saamastaan näkökulmasta ja kirjuri kirjaa kaikkien ideat.

- Valkoinen- Informaatio: Mitä tietoja asian ratkaisuun tarvitaan?

- Punainen- Tunteet, vaistot: Mitä tunteita asia herättää?

- Musta- Riskit, sopivuus: Mitä on otettava huomioon asian ratkaisussa?

- Keltainen- Hyödyt: Mikä on ratkaisun käytettävyyden lisäarvo?

- Vihreää- Luovuus: Mitä ideoita sinussa herää?

- Sininen- Ajatuksia kokonaisuudesta, ongelmanratkaisun prosessista.

Kirjatut asiat käydään läpi ja valitaan muutamia jatkokehittelyyn.

Vipuvoimaa
EU:lta
2007-2013

Tulevaisuusverstas:

Ajankäyttö ja osallistujamäärä: 2-4 tuntia. Menetelmä sopii hyvin workshop-työskentelyyn.

Välineet:

- Paperia, kynät

Ohjeet:

Tämän menetelmän tavoitteena on hahmottaa yhdessä tulevaisuutta ja antaa sille halutut suuntaviivat. Samalla edistetään yhteistoimintaa ja tavoitteellista kehitystyötä. Toteutus neljässä työvaiheessa, joissa hyödynnetään osallistujien osaamista ja luovuutta. Lopuksi työn tulokset kootaan yhteiseksi suunnitelmaksi. Työvaiheet:

1. Valmisteluvaihe: työskentelyn esittely ja sitouttaminen työskentelyyn.

2. Yhteisön syväluotaus: tavoitteiden määrittely, yhteisten unelmien etsiminen.

3. Mielikuvitusvaihe: Etsitään uusia luovia ratkaisuja ongelmakohtiin jollakin nopealla menetelmällä

4. Todellistamisvaihe: Tehty työ tiivistetään konkreettiseksi suunnitelmaksi.

Vipuvoimaa
EU:lta
2007-2013

Learning cafe~ yhteistoiminnallinen oppiminen

Ajankäyttö ja osallistujamäärä: 45-60 minuuttia, suurelle osallistujajoukko

Välineet:

- suuria papereita pöytiin, kyniä ja mahdollisuus liikkua pöydistä toisiin.

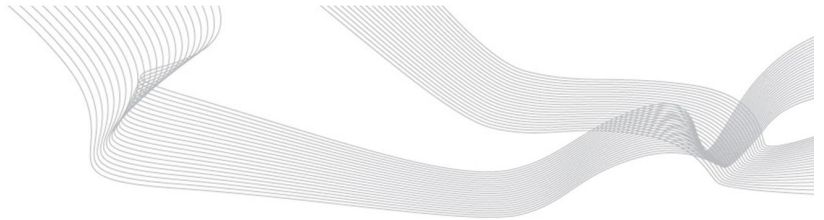
Ohjeet:

Hyvä menetelmä, kun erilaiset osallistajat voivat keskustelussa tuoda ideoitaan esiin ja kirjata niitä vapaamuotoisesti liikkeessaan pöydistä toiseen. Siirtymiä voidaan tehdä omassa tahdissa tai sitten sovitusta merkistä vaihtaen. Lopuksi ideat kootaan ja niistä valitaan parhaimmat jatkokehittelyyn.

Käytä halutessasi taustamusiikkia!

Vipuvoimaa
EU:lta
2007-2013

Akvaario

Ajankäyttö ja osallistujamäärä: 15-20 minuuttia, suuren ryhmän kanssa tapahtuvaan ideointiin

Välineet: - muistiinpanovälineet

Ohjeet:

Osallistujat jaetaan kahteen ryhmään. Ensimmäinen ryhmä keskustelee ratkaistavasta haasteesta. Toinen ryhmä ei osallistu keskusteluun, vaan kirjaa akvaariokeskustelun kuulemiaan ideoita ja itsellä syntyneitä ideoita paperiinsa. Lopuksi keskustelusta syntyneet ideat esitellään ja jatkokehittäminen tehdään yhteisesti sovitulla tavalla.

Voidaan toteuttaa myös molemmin puolisena akvaariona.